

**Administrationsgrundlag
for vandforsyningsloven
i Sorø Kommune**

Vedtaget af Natur-, Teknik- og Planudvalget den 9. november 2022

Oversigt

Administrationsgrundlag	1
for vandforsyningsloven	1
i Sorø Kommune.....	1
Oversigt	2
1. Opgave	4
2. Delopgaver	4
2.1 Grundvand.....	4
2.1.a Fornyelse eller ændring af indvindingstilladelse til indvinding af drikkevand	4
2.1.b Tilladelse til indvinding af grundvand fra en brønd/boring som ikke længere anvendes til indvinding af drikkevand	4
2.1.c Tilladelse til ny indvinding af grundvand.....	4
2.1.d Tilladelse til sænkning af grundvandet i forbindelse med råstofindvinding	4
2.2 Overfladevand.....	4
2.3 Drikkevand	4
2.3.a Tilsyn med drikkevandskvalitet	4
2.3.b Teknisk-hygiejniske tilsyn med vandværker	5
2.3.c Godkendelse af takstblade	5
2.3.d Godkendelse af regulativer.....	5
3. Lovgrundlag.....	5
4. Målgruppe.....	6
5. Politisk råderum.....	6
6. Hvornår gives der tilladelse eller afslag	6
6.1 Brønd/boring som ikke længere anvendes til drikkevandsforsyning	6
6.2 Brønd/boring til drikkevandsforsyning på ejendommen	6
6.3 Boring til vandværk, almen vandforsyning	7
6.4 Boring til markvanding.....	7
6.5 Boring til grundvandskøling (industri).....	7
6.6 Indvindingstilladelse fra boring, endelig indvindingstilladelse	8
6.7 Fornyet indvindingstilladelse	8
6.8 Forøget indvindingstilladelse.....	8
6.9 Nedsat indvindingstilladelse.....	9
6.10 Ændret vandbehandling mv. på eksisterende anlæg	9
6.11 Ny eller forøget indvindingstilladelse til vanding med overfladevand	9

6.12 Tilladelse til grundvandssænkning i forbindelse med råstofindvinding under grundvandsspejl	9
6.13 Sløjfning af ubenyttede brønde og boreriger.....	10
6.14 Drikkevandskvalitet og teknisk-hygienisk tilsyn.....	10
6.15 Godkendelse af takstblade for almene vandværker	10
6.16 Godkendelse af regulativer for almene vandværker	11
7. Kompetencefordeling	11

1. Opgave

Administration af vandforsyningslovens §§ 20 og 21 om vandindvinding og vandindvindingsanlæg, § 26 om grundvandssænkning, §§ 53 og 55 om forholdet mellem vandforsyningsanlæg og forbruger og §§ 56 - 59 om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg.

2. Delopgaver

2.1 Grundvand

2.1.a Fornyelse eller ændring af indvindingstilladelse til indvinding af drikkevand

Når en indvindingstilladelse udløber, skal der som hovedregel gives en ny, hvis der fortsat er behov for vandet. Tilladelsen skal bl.a. forholde sig til formålet med indvindingen, til indretning og beskyttelse af boringer, til hvordan vandet skal behandles, samt til hvordan indvindingen påvirker omgivelserne.

Hvis der i tilladelsens løbetid sker væsentlige ændringer af vandbehandlingsanlægget eller af formålet med indvindingen, skal dette også godkendes. Det samme gælder, hvis indvinder ønsker, at tilladelsesmængden sættes op eller ned.

2.1.b Tilladelse til indvinding af grundvand fra en brønd/boring som ikke længere anvendes til indvinding af drikkevand

Når en ejendom overgår til forsyning fra anden vandforsyning bliver den eksisterende brønd/boring overflødig, og retten til at indvinde vand bortfalder. Hvis vandet skal anvendes til andet brug, fx vanding af dyr eller have, kræver det tilladelse efter vandforsyningslovens § 20.

2.1.c Tilladelse til ny indvinding af grundvand

Tilladelse til ny indvinding af grundvand omfatter to trin:

1. Først gives en foreløbig indvindingstilladelse, som giver tilladelse til at udføre én eller flere boringer. Her ved undersøges muligheden for at indvinde den ønskede vandmængde, og om grundvandets kvalitet er egnet til det ønskede formål.
2. Dernæst følger den endelige indvindingstilladelse, hvor indvindingsmængden og vilkårene for indvindingen fastsættes.

2.1.d Tilladelse til sænkning af grundvandet i forbindelse med råstofindvinding

I forbindelse med råstoff tilladelser, skal der ved gravning under grundvandsspejl gives tilladelse til sænkning af grundvandsspejlet. Tilladelserne skal behandles parallelt med Region Sjællands behandling af sagen efter råstoflovgivningen.

2.2 Overfladevand

I Sorø Kommune gives tilladelse til indvinding af overfladevand til markvanding og i forbindelse med grusvask. Det er ikke på samme måde som med grundvand nødvendigt at give foreløbige tilladelser for at undersøge mængde og kvalitet. Bortset fra dét, er tilladelsesproceduren den samme som for grundvand.

Der gives ikke nye tilladelser til indvinding fra vandløb, og eksisterende tilladelser skal som hovedregel afvikles, når de udløber. Undtaget er tilladelser fra vandløb, hvor vandstanden er reguleret af større søer, hvorfra indvinding kan tillades.

2.3 Drikkevand

2.3.a Tilsyn med drikkevandskvalitet

I Sorø Kommune er der 12 almene vandforsyninger, herunder det kommunalt ejede Sorø Vand A/S og ca. 15 ikke-almene vandværker og virksomheder med egen vandforsyning hvor kommunen skal føre tilsyn med at drikkevandskvalitet er i orden.

Tilsynet omfatter dels fastsættelse af kontrolplan for de enkelte vandforsyninger, dels tilsyn med at kontrollen med vandkvaliteten gennemføres samt vurdering af analyserapporter og opfølgning på konstaterede overskridelser af grænseværdierne.

Vandforsyninger på ejendomme, som kun forsyner én husstand på ejendommen, er ikke længere omfattet af drikkevandsbekendtgørelsens analysekrav. Sorø Kommune er forpligtet til at informere ejerne om at det er en god idé at få vandkvaliteten undersøgt mindst hvert 5. år.

2.3.b Teknisk-hygiejniske tilsyn med vandværker

I tilslutning til tilsynet med drikkevandskvaliteten skal Sorø Kommune også føre tilsyn med den teknisk-hygiejniske standard på vandværkerne, herunder vandforsyningernes ledelsessystemer. Tilsynet gennemføres dels i forbindelse med konstaterede overtrædelser af grænseværdierne for drikkevandskvaliteten, dels rutinemæssigt med regelmæssige mellemrum.

2.3.c Godkendelse af takstblade

Sorø Kommune skal efter reglerne i vandforsyningslovens § 53 årligt godkende de almene vandforsyningers takstblade for så vidt angår tilslutnings- og driftsbidrag. I sagsbehandlingen skal det vurderes, om grundlaget for vandforsyningernes takstblade og ændringerne i takstbladene er i overensstemmelse med "hvile i sig selv"-princippet som gælder for almene vandforsyninger. For vandforsyninger som udpumper over 200.000 m³ årligt, skal kommunen også efterse, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelser om forsyningernes økonomiske rammer overholdes.

2.3.d Godkendelse af regulativer

Almene Vandværker skal udarbejde et regulativ, som skal indeholde nærmere regler om retten til forsyning med vand efter vandforsyningslovens § 55, Sorø Kommune skal godkende vandforsyningernes regulativer.

3. Lovgrundlag

Området er meget detaljeret reguleret. Foruden vandforsyningsloven findes der 9 bekendtgørelser, 7 cirkulærer og en række vejledninger.

Vandforsyningsloven fastslår, at man normalt skal have tilladelse for at indvinde grundvand eller overfladevand. Det kræver også tilladelse at lave en ny boring eller ombygge et vandværk. Kommunalbestyrelsen har kompetence til at give alle sådanne tilladelser, administrationen behandler disse sager med baggrund i dette administrationsgrundlag.

Andre §§ i loven sætter rammer for tilladelserne. Eksempelvis kan tilladelser kun gives for et begrænset tidsrum mellem 10 og 30 år, afhængig af vandtypen og formålet. Når tilladelser udløber, skal de normalt fornyes. Forudsat at vandet bruges til samme formål, kan en tilladelse også benyttes af en ny ejer af ejendommen.

Bekendtgørelserne og vejledningerne fastsætter i øvrigt detaljerede forskrifter. Der er f.eks. bestemmelser om indholdet af ansøgninger og tilladelser, - om hvordan boringer skal udføres og - hvordan sagsbehandlingen skal ske, bl.a. ved besigtigelse af borested før der kan gives tilladelse.

Der lægges stor vægt på dialog med borgerne og virksomhederne. Enhver afgørelse skal baseres på en konkret vurdering, og der skal altid tages hensyn til de almindelige forvaltningsretlige krav om proportionalitet, lighed, pligtmæssigt skøn m.v.

4. Målgruppe

Ansøgninger om tilladelse kommer fra vandværker, erhvervsvirksomheder, brugere af markvanding og ejere af private brønde og borer.

Miljøstyrelsen, Sundhedsstyrelsen, visse interesseorganisationer samt personer med individuel interesse i sagens udfald kan klage over kommunens afgørelser, bortset fra afgørelser om private brønde og borer.

5. Politisk råderum

Området er som nævnt meget detaljeret reguleret. Heraf følger, at det kommunale politiske råderum er ret begrænset.

Råderummet omfatter:

- om der skal gives tilladelse til ny vandindvinding,
- hvor vandindvinding skal placeres,
- hvilke vilkår, der skal stilles.

Det politiske råderum er udmøntet i vandplanens miljømål og retningslinjer og i administrationsgrundlaget. Administrationen træffer på den baggrund de konkrete afgørelser. Vilkårene i den enkelte tilladelse fastsættes ud fra faglige vurderinger om, hvor meget en indvinding vil påvirke omgivelserne, og hvor stor forureningsrisiko indvindingen udsættes for.

6. Hvornår gives der tilladelse eller afslag

6.1 Brønd/boring som ikke længere anvendes til drikkevandsforsyning

Der søges typisk om tilladelse til at indvinde vand fra den nedlagte drikkevandsbrønd/boring efter at der er indlagt vand fra et vandværk til drikkevandsforsyning.

Tilladelse gives normalt

- Hvis vandet skal anvendes erhvervsmæssigt, og det vurderes at det har væsentlig betydning for ejerens erhverv på ejendommen.
- Hvis vandet skal anvendes til et erhvervsmæssigt dyrehold (jf. Miljøaktivitetsbekendtgørelsens definition) og der er behov for mindst 100 m³ årligt.

Afslag gives normalt

- Hvis vandet alene skal anvendes til havevanding, bilvask og lignende.
- Hvis brønden forhindrer eller væsentligt fordyrer etablering af nedsivningsanlæg på ejendommen eller naboejendomme.
- Til en brønd/boring tæt ved nedsivningsanlæg, kloakledninger, jordvarmeanlæg eller andre kendte forureningskilder.
- Til en brønd/boring som ikke er indrettet så den giver tilstrækkelig sikkerhed mod forurening af grundvandet.

Hvis indvindingen giver risiko for påvirkning af overfladevand eller vådområder, jf. vandplanens mål og retningslinjer.

6.2 Brønd/boring til drikkevandsforsyning på ejendommen

Der søges om fornyelse af tilladelse til at indvinde vand fra drikkevandsbrønd/boring til drikkevandsforsyning ved udløbet af den eksisterende tilladelse.

Tilladelse gives normalt

- Hvis vandet skal anvendes ejendommens drikkevandsforsyning, og det vurderes, at vandet normalt kan overholde drikkevandskvalitetskravene.

Afslag gives normalt

- Hvis vandet har meget dårlig kvalitet.
- Til en brønd/boring tæt ved nedsivningsanlæg, kloakledninger eller andre kendte forureningskilder.
- Til en brønd/boring som ikke er indrettet, så den giver tilstrækkelig sikkerhed mod forurening af grundvandet.

OG der er adgang til vand fra et alment vandværk tæt ved ejendommen.

6.3 Boring til vandværk, almen vandforsyning

Der søges typisk om tilladelse til at etablere ny boring fordi den tidligere boring er nedslidt eller forurenat. I nogle tilfælde ønskes kapaciteten udvidet for at kunne dække øget vandbehov eller ændret behovsmønstre, eller fordi vandværket ønsker at sprede indvindingen over et større område.

Tilladelse gives normalt

- Hvis der er behov for boringen og det forventes, at der efterfølgende kan gives endelig tilladelse.

Afslag gives normalt

- Hvis behovet skyldes et ønske om at udvide indvindingen, men ansøgning om forøget indvindingstilladelse ikke kan gives.
- Til et borested tæt ved kloakledninger eller andre kendte forureningskilder.
- Til et borested, hvor man ved grundvandets kvalitet er uegnet til det ønskede formål.
- Hvis den nye boring giver uacceptabel påvirkning af overfladevand eller vådområder, og der ikke kan findes kompenserende tiltag.

6.4 Boring til markvanding

Der søges typisk om tilladelse til at etablere ny boring til et nyt markvandingsanlæg, i nogle tilfælde ansøges om tilladelse til at bruge ejendommens husholdningsboring.

Tilladelse gives normalt

- Til gartneri- og planteskoledrift
- Til vanding af specialafgrøder (f. eks. kartofler, jordbær, kål) på alle jordtyper.
- Til vanding af almindelige landbrugsafgrøder på lette jorder, dvs. ringere end JB4.

Og det samtidig vurderes at der ikke sker påvirkning af drikkevandsforsyningsanlæg, habitatområder eller våde natur, søer og vandløb.

Afslag gives normalt

- Hvis det vurderes, at overfladevand eller vådområder bliver påvirket uacceptabelt.

6.5 Boring til grundvandskøling (industri)

Der søges typisk om tilladelse til at etablere to sæt nye boringer, ét sæt til indvinding af grundvand og et andet sæt til bortledning af det opvarmede vand.

Tilladelse gives normalt

- I områder med drikkevandsinteresser, hvor det vurderes, at nuværende anlæg til indvinding af drikkevand ikke påvirkes.

- I områder med særlige drikkevandsinteresser, hvor grundvandsmagasiner uden almen indvindingsinteresse udnyttes, og hvor det vurderes, at vigtige grundvandsmagasiner ikke påvirkes væsentligt.

Afslag gives normalt

- I områder med drikkevandsinteresser i oplandet til almene vandforsyninger.
- I områder med særlig drikkevandsinteresser, hvor det vurderes, at det vigtigste grundvandsmagasin påvirkes.
- Hvis det vurderes, at habitatområder, overfladevand eller vådområder påvirkes uacceptabelt.

6.6 Indvindingstilladelse fra boring, endelig indvindingstilladelse

Når boringen er udført, prøvepumpet og grundvandet er analyseret i henhold til de vilkår, som er stillet i den foreløbige tilladelse kan gives endelig, men tidsbegrænset tilladelse.

Tilladelse gives normalt

- Når boringens og grundvandsmagasinet ydelse er tilstrækkelig og vandkvaliteten er egnet til det ansøgte formål.

Afslag gives normalt

- Hvis undersøgelser viser, at grundvandet er truet af forurening i betydeligt højere grad end forudsat i den foreløbige indvindingstilladelse.
- Hvis undersøgelser viser, at overfladevand eller vådområder påvirkes uacceptabelt.

6.7 Fornyet indvindingstilladelse

Her søges typisk om tilladelse til at fortsætte indvindingen til samme formål.

Tilladelse gives normalt

- Til samme eller mindre vandmængde, når vandbehov kan dokumenteres.

Afslag gives normalt

- Hvis der ikke kan dokumenteres et vandbehov.
- Hvis fortsat indvinding ikke er bæredygtig.

6.8 Forøget indvindingstilladelse

Her søges typisk om øget tilladelse på grund af tilslutning af flere forbrugere til en almen vandforsyning, justering af for små indvindingstilladelser eller udvidelse af produktionen i tilsluttede virksomheder. Industri og markvanding søger typisk om forøgelse i forbindelse med driftsomlægning eller produktionsudvidelse.

Tilladelse gives normalt

- Når eksisterende anlægs indvindings- og behandlingskapacitet kan anvendes.
- Når der kan dokumenteres et vandbehov.

Afslag gives normalt

- Hvis øget indvinding vil medføre påvirkning af anden drikkevandsforsyning, habitatområder, overfladevand eller vandløb.

6.9 Nedsat indvindingstilladelse

Her søges typisk om nedsættelse af indvindingstilladelsen, på grund af for store indvindingstilladelser eller nedsættelse af produktionen hos nogle tilsluttede virksomheder. Nedsættelsen medfører at gebyret for grundvandsindvinding nedsættes.

Tilladelse gives normalt

- Når det kan dokumenteres at vandbehov er faldet og det ikke sættes urealistisk ned.

Afslag gives normalt

- Hvis der er risiko for at fx et periodisk forøget vandspild vil medføre at tilladelsen overskrides.

6.10 Ændret vandbehandling mv. på eksisterende anlæg

Der søges typisk om tilladelse til at etablere nyt behandlingsanlæg, som mere effektivt kan fjerne uønskede stoffer fra vandet end hidtil, eller til andre tilsvarende investeringer. Mindre ændringer kræver dog ikke tilladelser.

Tilladelse gives normalt

- Til almindelige belufnings- og filteranlæg i ny udformning eller større skala.
- Til supplerende (avanceret) vandbehandling i en overgangsperiode indtil en alternativ forsyning eller nye borer er etableret.
- Til supplerende (avanceret) vandbehandling, når alternativ forsyning ikke umiddelbart er mulig og sandsynligheden for at finde egnet grundvand er ringe.

Afslag gives normalt

- Hvis vandforsyningsplanen forudser nedlæggelse af vandværket inden for en overskuelig tidshorisont.
- Til avanceret vandbehandling i øvrigt.

6.11 Ny eller forøget indvindingstilladelse til vanding med overfladevand

Der søges typisk om tilladelse til markvanding i forbindelse med driftsomlægning eller produktionsudvidelse.

Tilladelse gives normalt

- Fra vandløb, hvor vandstanden styres af havet eller større søer.
- Fra kunstige vandhuller, som er etableret til formålet.
- Fra større søer, hvor der kun vil ske en ubetydelig sænkning af søens vandstand og hvor indvindingen ikke påvirker vandføringen i nedstrøms vandløb væsentligt.

Afslag gives normalt

- Hvis der ikke kan dokumenteres et vandbehov.
- Hvis indvindingen skader habitatområder, overfladevand eller vådområder.

6.12 Tilladelse til grundvandssænkning i forbindelse med råstofindvinding under grundvandsspejl

Der gives tilladelse til grundvandssænkning i forbindelse med råstofindvinding under grundvandsspejl hvis ansøger ved en hydro-geologisk modelberegning dokumenterer, at grundvandsmagasiner, overfladevand og naturområder ikke bliver væsentligt påvirket, hverken ved den enkelte tilladelse eller ved de samlede tilladelser i området. Rapporten skal vurdere både påvirkningen under indvindingen og de blivende påvirkninger af de hydro-geologiske forhold. Der gives vilkår om overvågning af grundvandsstanden og

vilkår om en laveste kote for grundvandsstanden i området under indvindingen, så det sikres at grundvand, overfladevand og natur ikke bliver væsentligt påvirket hverken på kort eller på langt sigt.

Ved indvindinger under 10.000 m³ årligt, som ikke foregår i sommerperioden, kan modelberegninger udføres på simple måder, for eksempel oplysning om det sekundære grundvands strømningsretning, strømningshastighed, vandspejlskoter over året samt begrundet forslag til vilkår om grundvandskoter. Det skal altid indgå i sagen, hvor store de samlede tilladelser til gravning under grundvandsspejl er i området.

6.13 Sløjfning af ubenyttede brønde og borer

I forbindelse med tilslutning til et fælles vandværk, meddeles påbud om sløjfning af overflødige, ubenyttede brønde og borer for at sikre at der ikke sker forurening af grundvandet gennem brønd/boring. Hvis det i øvrigt konstateres at en ubenyttet brønd eller boring er overflødig, meddeles påbud om sløjfning af brønden.

I forbindelse med opfølgning på indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse, meddeles påbud om sløjfning af overflødige brønde og borer.

6.14 Drikkevandskvalitet og teknisk-hygienisk tilsyn

Administrationen fastlægger kontrolplanen for den enkelte vandforsyning ud fra vandforsyningens vandindvinding i det foregående år og efter forhandling med vandforsyningen ud fra drikkevandsbekendtgørelsens retningslinjer.

Administrationen følger op på overskridelser af vandkvalitetskravene konstateret ved kontrollen udført på almene og ikke-almene vandforsyninger, og meddeler i fornødent omfang vandforsyningerne påbud til sikring af vandkvaliteten. Udvalgsformanden informeres om overskridelser af vandkvalitetskravene på almene vandforsyninger hvis de har sundhedsmæssig/hygienisk betydning.

Vandforsyninger, som kun forsyner en husstand på ejendommen, er ikke omfattet af krav til drikkevandets kvalitet. Kommunen opfordrer hvert 5. år ejerne til at lade vandet undersøge. Ejere af enkeltvandforsyninger vejledes om mulighederne for at forbedre vandindvindingsforholdene. Hvis ejendommene er udlejet, eller der er kommerciel eller offentlig aktivitet på ejendommen, er vandforsyningen omfattet af drikkevandsbekendtgørelsens kvalitetskrav, og skal undersøges regelmæssigt på ejers foranstaltning. Sorø Kommune informerer ejerne når det er tid til kontrol af vandkvaliteten.

Der føres teknisk-hygieniske tilsyn med almene vandforsyningsanlæg normalt hvert 2.-3. år. Vandforsyningernes afrapportering af deres ledelsessystemer anvendes så vidt muligt i tilsynet.

Der føres løbende tilsyn med alle drikkevandsanalyser. Hvis der konstateres overskridelser af de gældende grænseværdier af sundhedsmæssig/hygienisk betydning, følges der op med et teknisk-hygienisk tilsyn med vandforsyningen.

6.15 Godkendelse af takstblade for almene vandværker

De almene vandforsyninger skal indsende takstbladet til godkendelse hos kommunen hvert år. Administrationen sikrer, at der foreligger regnskaber og budgetter for vandværkerne før takstbladene godkendes.

Godkendelse gives normalt

- Til indeksregulering efter gældende indeks.
- Til mindre ændringer af anlægs- og driftsbidragene, som er dokumenteret i værkernes regnskaber og budgetter.

Afslag gives normalt

- Hvis der ikke kan dokumenteres et rimeligt grundlag for ændringerne.
- Hvis vandværket er omfattet af et prisloft, og dette prisloft ikke overholdes.

Administrationen laver en årlig rapportering over prisudviklingen hos vandværkerne. Godkendelse af takstblade behandles af administrationen, bortset fra Sorø Vand A/S takstblad hvor TMU indstiller til Byrådets godkendelse, jævnfør styrelsesvedtægten.

6.16 Godkendelse af regulativer for almene vandværker

Almene vandforsyninger fastsætter deres regulativer efter skal have regulativerne godkendt af kommunen. Inden der laves indstilling om afslag på godkendelse,

Godkendelse gives normalt

- Hvis Miljøstyrelsens eller DANVA/Danske Vandværkers normalregulativ følges.

Afslag gives normalt

- Hvis regulativet indeholder klart urimelige forhold. Afslag forelægges altid for Udvalget for teknik og miljø.

7. Kompetencefordeling

Sager forelægges politisk, hvis administrationen vurderer, at den enkelte sag har vidtrækkende betydning eller i øvrigt af særlige grunde bør underkastes en politisk afgørelse.

Administrationsgrundlaget afrapporteres som udgangspunkt en gang årligt og revideres som udgangspunkt hvert fjerde år umiddelbart efter tiltrædelse af ny Kommunalbestyrelse.

Udvalget bemyndiger Fagcenter Teknik og Miljø til at foretage redaktionelle ændringer i administrationsgrundlaget i forbindelse med den årlige afrapportering, uden at disse ændringer skal forelægges udvalget. Ved redaktionel ændring forstås en opdatering, ændring eller tilføjelse, der hverken ændrer på den hidtidige praksis eller på kompetencefordelingen mellem det politiske og det administrative niveau.